

אקסל, AI ודוחות כספיים

המדריך המלא לאיש הכספים

248 עמודים · 12 פרקים
64 דוגמאות מלאות

שרית ביכלר

אקסל, AI ודוחות כספיים

המדריך המלא לאיש הכספים

מאת שרית ביכלר

מהדורה ראשונה · 2026

כל הזכויות שמורות. אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם או לאחסן במאגר מידע כל חלק מספר זה בשום צורה ובשום אמצעי, אלקטרוני או מכני, ללא אישור בכתב מהמחברת.

הספר נועד להקניית שיטות עבודה. אין באמור בו משום ייעוץ מס, ייעוץ חשבונאי או תחליף לחוות דעת מקצועית פרטנית. שיעורי מס, מועדי דיווח וסכומי תקרה משתנים מעת לעת — יש לאמת אותם מול רשות המסים והביטוח הלאומי לפני שימוש.

לפני שמתחילים

כל הדוגמאות בספר מגיעות עם קובץ אקסל להורדה. הקבצים בנויים כך שאפשר להחליף בהם את הנתונים שלכם ולעבוד עליהם ישירות.

מה יש בספר

26–9	01	למה גיליון נשבר	מקורות הטעות הנפוצים בדוח כספי
48–27	02	תבנית שאפשר לסמוך עליה	ארכיטקטורה של גיליון עבודה
72–49	03	לנסח פרומפט שמחזיר מספר	ההבדל בין בקשה לשאלה
96–73	04	אימות לפני חתימה	הצ'קליסט שמפריד בין טיוטה לדוח
120–97	05	ניתוח מאזן שאומר משהו	מהיחסים אל ההחלטה
142–121	06	בקרת תקציב שעובדת	סטיות, הסברים ואחריות
164–143	07	חזרים 13 שבועות	הכלי שמונע הפתעות
182–165	08	התאמות בנק	לסגור באותו יום
200–183	09	גיול חובות והפרשות	מתי להפריש ומתי לגבות
220–201	10	מסים והתאמות	מהרווח החשבונאי להכנסה החייבת
236–221	11	דוח למנהלים	איך לכתוב כך שיקראו
248–237	12	לבנות שגרה	מסגירה חודשית לתהליך
3			תוכן העניינים

למה גיליון נשבר

רוב הדוחות השגויים שראיתי לא נשברו בגלל חוסר ידע בחשבונאות. הם נשברו בגלל תא אחד שמישהו הקליד ידנית, בגלל טווח שנגרר עד שורה 480 במקום 500, ובגלל קישור לקובץ שכבר לא קיים.

הבעיה בכשלים האלה היא לא שהם קורים — הם יקרו תמיד. הבעיה היא שהם שקטים: הגיליון לא צועק, לא נדלק באדום, ולא מסרב להיפתח. הוא פשוט מציג מספר שנראה סביר לגמרי, וממשיך להציג אותו חודש אחר חודש.

הפרק הזה ממפה את שבעת הדפוסים שחוזרים כמעט בכל דוח שעבר תחת ידיי, ואת הבדיקה שתופסת כל אחד מהם בפחות מדקה.

שבעת דפוסים הכשל

1. **ערך מוקלד בתוך עמודת נוסחאות.** מיישהו תיקן במהירות תא אחד, והנוסחה נעלמה.
2. **טווח שלא גדל עם הנתונים.** הוספו שורות בסוף הטבלה והסכום נשאר על הטווח הישן.
3. **קישור חיצוני שנשבר.** הקובץ המקושר הועבר לתיקייה אחרת, והערך קפא על הערך האחרון.
4. **מספרים שנשמרו כטקסט.** ייצוא מהמערכת מחזיר מספרים כטקסט, והסכום מתעלם מהם בשקט.
5. **עיגול שמצטבר.** עיגול לשתי ספרות על פני מאות שורות מייצר הפרש שנראה כמו טעות רישום.
6. **שורות מוסתרות או מסוננות.** הסכום מציג את הכול, העין רואה רק את המסונן — או להפך.
7. **העתקה בין קבצים עם מבנה שונה.** העמודות התחלפו במקום, והמספרים נחתו בסעיף הלא נכון.

מה תדעו לעשות בסוף הפרק

✓ לזהות את שבעת דפוסים הכשל החוזרים כמעט בכל דוח

✓ לבנות שכבת בדיקה שמסמנת חריגה לפני שהיא מגיעה למנהל

✓ להעריך כמה טעות אחת באמת עולה — בזמן ובאמון

הערך המוקלד שמסתתר בתוך עמודת נוסחאות

הכשל הנפוץ ביותר שראיתי אינו נוסחה שגויה אלא נוסחה שנמחקה. מישו רצה לתקן במהירות תא אחד, הקליד את הסכום הנכון, והנוסחה נעלמה. בחודש הבא הנתונים השתנו — והתא נשאר קבוע. הדוח ממשיך להיראות תקין, והסכום פשוט לא מתעדכן.

בגיליון של 800 שורות אף אחד לא רואה את זה בעין. גם לא בבדיקה שנייה, וגם לא בשלישית — כי אין שום דבר חריג במראה של התא.

הבדיקה שתופסת את זה בשלוש שניות

1. בוחרים את העמודה שאמורה להיות מחושבת.

2. לוחצים F5, ואז "מיוחד".

3. בוחרים "קבועים" ומאשרים.

כל תא שנצבע הוא ערך שהוקלד ידנית בתוך עמודה שאמורה להיות מחושבת. ברוב הקבצים שבדקתי נמצא לפחות אחד כזה, ולעיתים קרובות הוא בדיוק הסעיף שלא הסתדר.

כלל אצבע

לפני כל סגירה: סמנו את כל התאים הקבועים בעמודה שאמורה להיות מחושבת. אם יש ולו אחד — הוא אשם עד שיוכח אחרת.

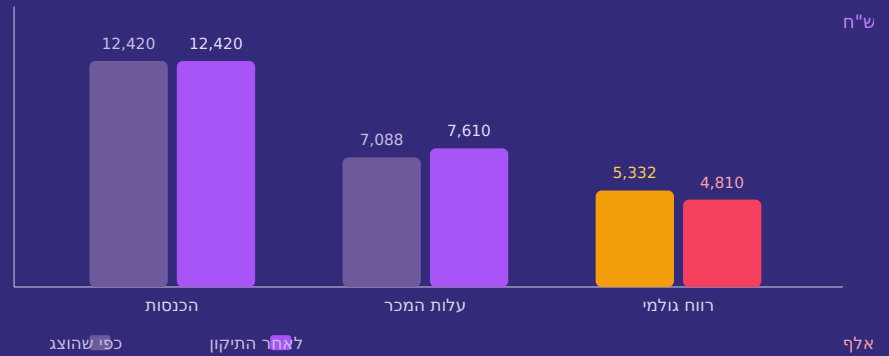
כמה זה עולה

בדוגמה שבטבלה, תא אחד קפוא בעמודת עלות המכר הציג רווח גולמי גבוה ב-4.2 נקודות אחוז מהאמת. ההנהלה אישרה על בסיסו תקציב שיווק מוגדל, והפער התגלה רק בסגירת הרבעון.

סעיף	כפי שהוצג	לאחר התיקון	הפרש
הכנסות	12,420,000	12,420,000	0
עלות המכר	7,088,000	7,610,000	522,000
רווח גולמי	5,332,000	4,810,000	-522,000
שיעור רווח גולמי	42.9%	38.7%	-4.2%

כמה עולה טעות שאיש לא רואה

תא אחד קפוא בעמודת עלות המכר הציג רווח גולמי גבוה ב-4.2 נקודות אחוז מהאמת. ההנהלה אישרה על בסיסו תקציב שיווק מוגדל, והפער התגלה רק בסגירת הרבעון.

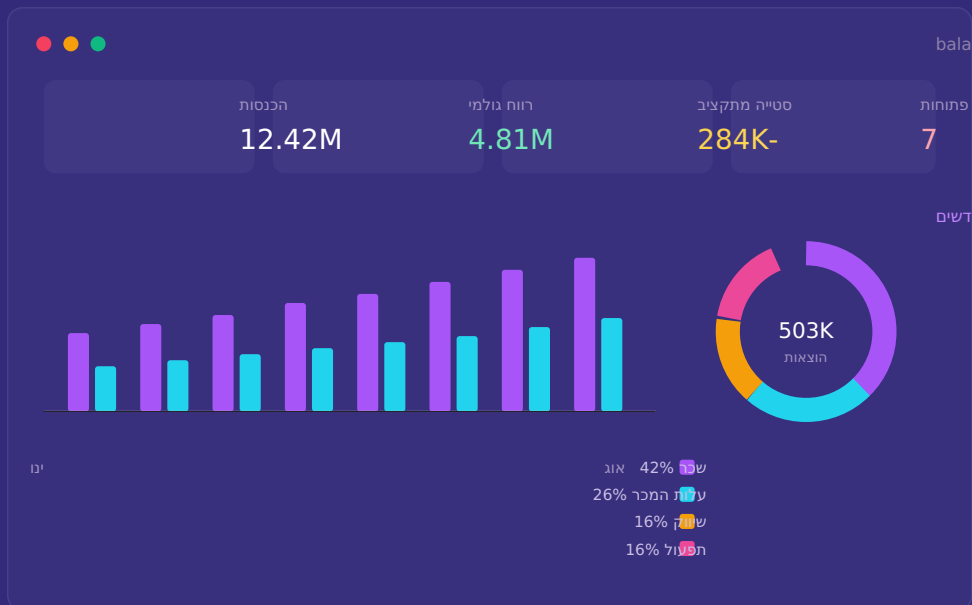
תרשים 1.1 · השוואת הדוח שהוצג לדוח המתוקן, אלפי ש"ח

מה לומדים מזה

ההכנסות היו נכונות לחלוטין. רק סעיף אחד היה שגוי — וזה הספיק כדי שיעור הרווחיות, וההחלטה שהתבססה עליו, יהיו מוטעים.

מהגיליון הגולמי ללוח מחווניים

אותם נתונים בדיוק, בשתי תצוגות שונות. משמאל גיליון של 800 שורות שאיש לא קורא; כאן — ארבעה מספרים, שתי מגמות וחלוקה אחת, שמנהל מבין בשלושים שניות.

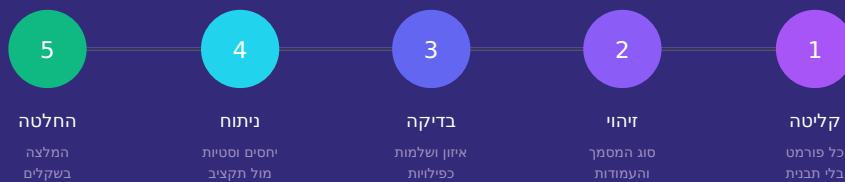
תרשים 5.2 · לוח מחווניים שנבנה מקובץ הכרטסת, ללא הקלדה ידנית

כלל אצבע

לוח מחווניים טוב עונה על שלוש שאלות בלבד: מה קרה, מה חריג, ומה נדרש להחליט. כל מספר נוסף מתחרה על תשומת הלב של אותן שלוש.

חמשת השלבים של כל מסמך

כל קובץ שנכנס אליכם — כרטסת, דף בנק או חשבונית סרוקה — עובר את אותם חמישה שלבים. מי שמדלג על שלב שלוש מקבל מספר יפה שאין מאחוריו כלום.

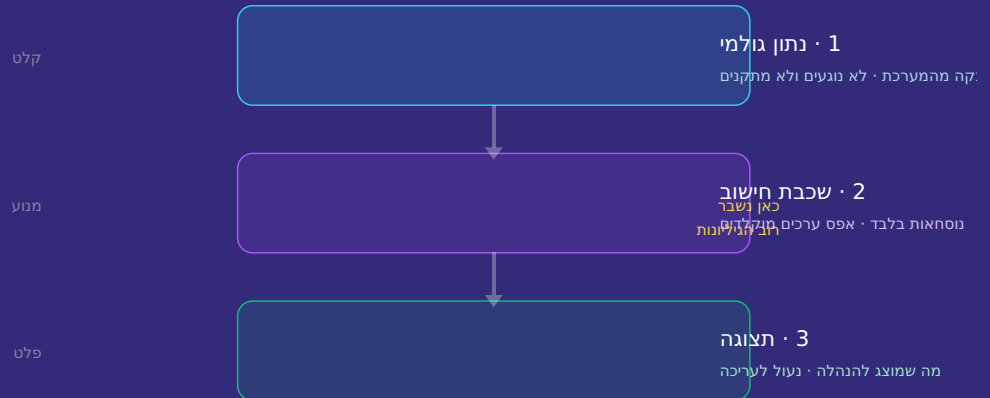
תרשים 4.1 · מסלול המסמך, משמאל לימין: מהקליטה עד ההחלטה

איפה נופלים

1. **מדלגים על הבדיקה.** הפלט נראה סביר, ולכן עובר ישר לניתוח.
2. **מנתחים נתון חלקי.** שורות שלא נקלטו לא מייצרות שגיאה — הן פשוט נעלמות.
3. **מציגים בלי המלצה.** טבלה בלי מסקנה מחזירה את העבודה אליכם.

אנטומיה של גיליון שאפשר לסמוך עליו

ההבדל בין קובץ שמחזיק שנים לקובץ שנשבר בחודש השני הוא לא כמות הנוסחאות — אלא ההפרדה בין שלוש שכבות שלא מתערבבות.

תרשים 2.1 · שלוש השכבות של גיליון עבודה תקין

כשהשכבות מופרדות, החלפת חודש היא הדבקה אחת בשכבה הראשונה. כשהן מעורבבות, כל החלפה היא סיכון — ומישהו תמיד יקליד ערך ידני בדיוק במקום הלא נכון.

כאן נגמרת הדגימה

הספר המלא כולל את 12 הפרקים, 64 דוגמאות מלאות מדוחות אמיתיים, וקובץ אקסל להורדה לכל דוגמה — כדי שתוכלו לעבוד על הנתונים שלכם ולא רק לקרוא.

SmartFinance · אקסל, AI ודוחות כספיים

smartfinance.co.il